

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Secundus modus dicendi affirmantem nostræ aduersam sententiam independenter à respectu transcendentali Dei ad creaturas reiicitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

coexistentia, siue existentia simultanea extremorum, seu medij cum extremo, ita vt alterum siue altero esse repugnet: ex hoc autem rationem medij impediti, abolitiq; argumentum contendit, & probat, si quid probat. Verum respondetur facile primo: connexionem medij cum extremis, in qua vis tota inferendi syllogistica fundatur, & nititur, non esse connexionem realem, siue respectum transcendentem realem medij ad extrema, seu cum extremis, sed metaphysicam, seu logicam, rationisque totam: est enim connectio identitatis medij, & extremorum inter sese, connectio autem identitatis, realis connectio, aut respectus esse non potest; siquidem eisdem ad seipsum realis, ac non fictus, pureque rationis, esse nequit. Quod autem connectio terminorum, cui tota vis syllogistica ad inferendum vnum ex alio, tanquam medio connectio identitatis extremorum sit, constet: quia in praemissis identitas extremorum cum medio asseritur, indeque deducitur extremorum identitas in conclusione.

10. Fateri tamen oportet ex connectione physica, & transcendentali respectus vnius ad aliud quandoque ad syllogismos propositionibus in materia necessaria conformandos connexionem identitatis extremorum cum medio, cui vis syllogistica proximè, & formaliter innititur, indagari à nobis, & deprehendi; atque eiusmodi connexionem physicam à nobis cognoscendam esse primò, vt inde connexionem illam identitatis extremorum venemur, ac deprehendamus: tuncque solum cognosci necessitatem simultaneae existentiae physicae, & realiter connexorum, siue realiter transcendentem respectuorum; quia id solum nosse ad connexionem identitatis extremorum, quae formae, & virtuti illatiuae syllogisticae proximè & formaliter subterit, satis nobis est. An verò prima illa cognitio connexorum, realiterque respectuorum alterius ad rem praesentem referretur quandoquidem à nobis ea per species alienas, & abstractiua cognitione haberetur, ex qua ad visionis, & intuitiuam cognitionem, quam de se Deus, siuoque transcendentali reali respectu ad creatura possibiles nulla esse potest legitima illatio. Visionem igitur intuitiuam respectu sui transcendentis ad creaturas possibiles physicaeque connexionis Dei cum illis, absque simultanea, vt minimum, naturae simultaneae, cognitione sui terminat, nempe possibilitatem creaturarum constare esse non posse: quare nec posse esse sibi ipsis mediati in quo illas cognoscat, vt proximo argumento ostendebamus.

11. An verò necessario simultanea de termino transcendentali reali sui respectus & physicae cognitionis, modo à nobis permittitur, cognitio, intuitiuam, an abstractiua solum esse in Deo deberet: fortasse per conuersis. Respondet quoque intuitiuam in ea hypothese Dei de sui respectus, & connexionis termino, nempe creaturis possibilibus necessario fore: tum è Dei illas cognoscens perfectione in genere cognoscens summa, tum quia cum eas non cognosceret in se tanquam in medio, vt ostendimus argumento proximo, sed in ipsis cognosceret, vnde abstractiua ac non intuitiuam earum cognitio esset, non haberet. Denique an eo respectu reali transcendentali Dei ad creatura possibilia admisso (ex quo medium in quo ipsa cognoscantur cum intuitu Dei esse non potest, ob impossibilitatem praecedentem creaturarum possibilitatemque necessitatemque simultaneam, vt minimum simulare naturae, cognitionis terminum cum relato transcendentaliter ad ipsum cognitio simultanea possibilitatum Beatorum Deum intuitibus intuitiuam etiam foret, an sufficeret abstractiua, est non ex Deo, vt medio physico, sed aliunde habita? ad rem praesentem non facit alterutro modo respondeatur. Nec firmam aliquid pro altero determinatè asserendo nobis occurrit. Cum nec entitativa Beatorum (etiam Angelorum,) nec status beatitudinis perfectio obiectorum aliorum à Deo abstractiuam in ipsis cognitionem detrectet; neque opus videatur ad eius relationis, quae diuersa entitativae à suo termino dubio procal esset, visionem terminuam quoque videri, sed satis fore videatur, vt eumque simul cognoscat.

CERTAMEN III.

Secundus modus dicendi affirmantem nostrae aduersam sententiam independenter à respectu transcendentali Dei ad creaturas reicitur.

1. Secundus modus tuendi affirmantem, negatiuae nostrae aduersam, independenter à respectu transcendentali Omnipotentiam ad creaturas possibiles ob eminentialem earum omnium continentiam, & representationem earum in Scientia & beneplacito diuino dicendum eisdem doctoribus est) sic impugno, de ratione medij in quo aliquid cognoscitur, est determinare intentionali suam motionem intellectus determinatè cognitione sui ad cognitionem alterius; sed quod indifferens est ad coexistentiam cum illo altero, vel eius negatione coniungatur, nequit determinatè intentionali suam motionem intellectus ad cognitionem alterius determinare, potiusquam oppositi: ergo, quod est ita indifferens nequit esse medium, in quo alterum determinatè praeter eius contradictorio cognoscatur. Tum sic sed Omnipotentia absoluta, nec transcendentaliter respectiva creaturarum, neque ipsa inconnexa cum illis, est indifferens de se ad coexistentiam, siue, vt coniungatur cum creaturis possibilibus earumque possibilitate, vel cum earum impossibilitate, & repugnantia, est eas omnes eminenter continet: ergo ita absoluta ab illis, & inconnexa re ipsa omnipotentia, (& diuina alia) est eas omnes eminenter continet, nequit esse medium, in quo illas, earumque possibilitatem, praeter impossibilitate cognoscatur Deus. Discutitur est legitimum, ac, si praemissa veritate syllogismi constent, rem prorsus euincens: siquidem nihil aliud est Omnipotentiam, ab eis absolutam, neque eminenter continetem possibilia, ab eis absolutam, neque ipsa inconnexam transcendentaliter cum eorum possibilitate esse, quam de se aequae entitativae sua esse indifferens, vt coexistat, siue coniungatur cum eorum possibilitate, vel cum eorum impossibilitate, & repugnantia: atque eis omnibus implicatibus aequae, eandemque permittaturam, quae modo non implicatibus permanent.

2. Maior syllogismi primi est medij, in quo aliud cognoscitur, definitio. Minor autem, me, & alius etiam iudicibus euincens: etenim, est à principio indifferenti posset esse libera determinatio, determinatè ad vnum potius, quam ad eius oppositum, vt patet in Dei, & creati arbitrij liberis determinationibus proximè à principio indifferenti conceptis, & exercicis; est à principio naturali, naturaliterque, ac non liberè se determinanti, si indifferens ad vtrumque de se, naturaeque, & entitativae sua sit, nequit ad alterum extremum potius, quam ad eius oppositum determinatio procedere: siue realiter, siue intentionaliter actiuam, vel motiuam principium illud sit: motus nimirum in naturaliter, ac non liberè actiuus, vel motus principis determinationis exercitij, & motionis in actu secundo ex determinatione principij in actu primo ad vnum determinatè praeter alio exercitium & motionem in actu secundo debet pronuntiare; vt propterea statum principium, & dignitas apud Philosophos sit naturam (id est naturalia agentia naturaliter operantia, vel operantia) determinatam esse ad vnum: secundo ex rebus omnibus non conuenit entitativae, seu entitativae sua cum aliis, sed ab illis re ipsa absolutis; quae idcirco media, in quibus alia illa cognoscantur esse nequeant finem, aliam cedo nobis causam, cur symia in quo physicus cognoscatur, aut ego, in quo cognoscatur Alexander Papa Septimus, media esse non possumus, nisi, quod natura, & entitativae nostra illam ad physici existantiam, eiusque negationem; ego verò ad negationem, vel existentiam Alexandri septimi indifferens sumus, & cum alterutro coniungibiles.

3. Probatum inde negatiua sententia secundo: quia

Deus secundum omnia sua prædicata, iuxta secundum hunc modum absolutus à creaturarum possibilitate, statuitur, & maioris necessitatis, quam creatorum possibilitatis, inferitur, Scientiam Dei in se, ut medio de possibilitibus non esse summè, & digne Deo infallibilem, neque eius veritatem maioris necessitatis, & constantiam esse, quam sit creatorum possibilitas: id quod & absurdum de se est, & suppositioni aduertiatorum de independentia, & absolutectione cuiusvis prædicati diuini à respectu transcendentali ad possibilis, realique connexionem cum ipsis aperte repugnat: siquidem Scientia diuina, quæ in sui, suaque veritatis intrinseca constantia à possibilitate creaturarum ita pendet, ut hac sublatâ, & ipsa eiusque intrinseca veritas nusquam sit permanentura, dubio procul essentia sua connexa re ipsa cum eorum possibilitate est, eamque realiter transcendentaliter respicit: quidquid enim essentia, & entitate sua absolutam transcendentaliter ab alio, ipsique inconuenientem profus re ipsa est, alio sublato periret: quoniam nec vade euidens vnus realis transcendentalis respectus ad aliud, entitativè cum ipso connexio demonstratur, quam ex destructione vnus ad sublationem alterius.

4. Illationem illam de præiudicio infallibilitatis diuine Deo Scientiæ Dei de possibilitibus in seipso, tanquam in medio, omnino à creatorum possibilitate absoluto; sic probò: etenim Deus ita omnino à creatorum possibilitate absolutus medium naturale, ac ad eorum cognitionem ducens erit, nec libere ad ea cognoscenda intentionaliter mouens, ut patet, ac per se notum, etiam aduerariis est: quare quantum in se manserit ad illa cognoscenda æque Deum ducet, naturaliterque, & necessarîo intentionaliter mouebit; aut maneret in se, est per impossibile creatorum possibilitas repugnaret, cum ab eius per hocce reali transcendentali respectu sit omnino abiotus, eique profus re ipsa per hos doctores inconnexus: ergo, si creatorum possibilitas repugnaret Scientiæ Dei in se tanquam in medio de creatorum possibilitate falsa foret: ergo eius infallibilitas, & veritatis constantia pendet à possibilitate creaturarum, nec est ab ea absoluta contra huius secundum modi suppositionem: siquidem eius de eorum possibilitate, & Scientiæ & intrinseca illi veritatis constantia, & permanentia à possibilitate creaturarum omnino dependet. Pergo inde: ergo Scientiæ Dei ita creatorum possibilitate absoluti, de possibilitate creatorum in seipso, tanquam in medio, non est dignè Deo in sui veritate. Patet: quia, cum pendeat eius infallibilitas, & veritatis sue necessitas, & constantia ab infallibilitate, & necessitate, ac constantia possibilitatis creatorum, maior, quam huius infallibilitas constantia, & necessitas, quare & digna Deo, esse non poterit.

5. Vtrique argumento respondet (qui omnia in re Theologica vidit, & præiudicij Ruiz de Scientia citata §. 24. section. 3. & 4. numero 15. de futurorum à Deo in sua Omnipotentia, & idea cognitione agens, quod nos de possibilitibus à Deo in se tanquam medio cognitione intenes adhuc, pro aduersariis meditati sumus, & impugnamus. Nempe Dei Omnipotentiam (& idem est de Scientia comprehensua, & complacentia de possibilitibus proportione seruata) esse potentiam de se non repugnantiam, siue omnium, si vel eadem quo non repugnet: quare posita absolute non repugnantia creaturarum eademmet, que quasi conditionata illarum potentia, & continentia eminentialis actiua erat, purificata conditione possibilitatis creaturarum in particulari, (qua, ut absoluta potentia, & continentia actiua illarum determinate, & in particulari esset, indigebat) illarum determinate, & determinata absoluta potentia est. Cum autem æternum Omnipotentia Deo intrinseca medium determinatè, & absolute determinans ad cognitionem possibilitum in particulari sit, quatenus eorum in particulari absoluta potentia, & actiua eminentialis cosequentia est, eademmet, quæ pro priori ad creatorum possibilitatem medium solum quasi conditionatum ad creata possibilis cognoscenda

Christoph. de Orreaga, de Deo Vno, Tomus I.

ratione similis conditionate continentia erat, nec magis determinatè seu determinans medium ad illarum determinatè cognitionem, purificata conditione possibilitatis illorum in particulari medium absolutum determinatè, & determinans ad eorum cognitionem Deo erit: ita, ut, sicut absoluta possibilitas entitativa creatorum conditio est, sine qua non, absolute continentia eorum eminentialis actiua, siue omnipotentia absolute eorum in genere entis, sic etiam absoluta eorum veritas, & cognoscibilitas obiectiua possibilitatis absolute eorum comes, sit conditio, sine qua non, rationis absolute mediij, ob quam in omnipotentia eadem absolute contineantur in genere veri, & obiectiue cognoscibilis. Et hanc quidem solutionem arripuerunt ingeniosi Recentiores sæpè memorati Complutenses, & Murciani ex nostris.

6. Fateor acumen solutionis, quam exemplis ex humanis, & diuinis sic olim illustrabam: ex humanis siquidem, & nostræ voluntatis decretum, & votum conditionatum absque vlla sui intrinseca variatione idem, ipsiisque sola conditionis purificatione transire in absolutum à Theologis communiter dicitur; solaque ut absolutum sit idemmet, quod conditionatum pro priori erat, purificatione conditionis; tanquam conditione, sine qua non eger, quod ipsum in decretis conditionatis ex parte obiecti diuinis, ut transirent in absoluta vbi venit. Secundum exemplum patet diuinum, & ad rem presentem accommodatissimum, ex scientia Dei de eisdem possibilitibus desumitur: etenim eademmet adhuc formaliter inuariata Dei scientia, quæ pro priori ad creatorum possibilitatem Dei absoluta cognitio & representatio formalis tantum erat; ceterorum vero possibilitum conditionata solum formalis representatio, sola possibilitatis eorum absoluta positione, & purificatione conditionis absolute eorum representatio est: quia eorum absoluta veritas, & obiectiua cognoscibilitas supponi necessarîo debet, ut absolute cognoscantur: ac proinde conditio, sine qua non, est, ut scientia Dei, pro priori conditionata solum de ipsis, eademmet inuariata, quoad intrinsecum in absolutam transeat, atque ad ea formaliter representanda prosiliat, atque explicetur.

7. Ceterum, neque his illustrata exemplis solutio argumentorum difficultatem euacuat, contra primo: quia, vel absoluta omnipotentia, vel actiua eminentia & continentia absoluta possibilitum in ipsa, quoad intrinsecum sui indiget possibilitate absolute ipsorum, vel non eger? si postremum, ergo absoluta potentia, & continentia eminentialis actiua omnipotentia erga possibilis in particulari quoad intrinsecum indifferens est, ut coexistat, & coniungatur cum possibilitate, vel repugnantia eorum in particulari: ac proinde absolute illorum in particulari possibilitate esse quoad intrinsecum, poterit: vnde nec poterit esse medium, quoad intrinsecum sui, omnipotentia cognita ad eorum in particulari possibilitatem determinate inferendam, nec Scientia Dei de possibilitibus in particulari habita in omnipotentia, tanquam in medio, erit infallibilis diuina. Si autem omnipotentia, & actiua eorum in particulari eminentialis continentia absolute, quoad sui intrinsecum; illorum in particulari absolute non repugnantia, & possibilitate eger, ita, ut absque ea esse non possit: ergo omnipotentia absolute possibilitum in particulari à creaturis absolute dependens, & re ipsa necessarîo connexa contra huiusmodi secundum suppositionem est.

8. Confirmatur & explicatur impugnatio: quia, vel expositione possibilitatis absolute possibilitum in particulari, Deo extrinseca subortur intrinseca in Dei Omnipotentia aliquid, quo ipsa determinetur à Deo exiendum necessarîo cum ad illorum absolute possibilitate, & non cum eorum repugnantia, vel non si postremum: atque inepta est posita etiam illorum absolute possibilitate, ut medium sit determinans ad possibilis in particulari cognoscenda, seu iudicanda, & infallibilitatem Deo dignam Scientiæ diuine in ipsa, tanquam medio habita, atque pro priori ad possibilium

RTEGA
A. par
Via

possibile in particulari absolutam positionem: si primum: iam aliquid Deo intrinsecum ex creaturis possibilibus Deo adnascitur, & augetur, (quod absurdissimum de de se est) ac insuper aliquid Deo intrinsecum realiter transcendentaliter creaturarum possibilem respectuum, ipsiusque entitate sua conexum erit contra aduersarium, vt dixi suppositionem.

9. Virgo: vis illatiua, seu determinatiua medij ex cognitione sui ad cognitionem alterius in ipso per eandem, vel ex ipso per diuersam cognitionem, nequit adnasci medio ex alterius in ipso vel ex ipso extrinseca positione; alioqui, non ex vi medij seu, in, vel ex medio alterum cognosceretur, sed contra potius ex hoc altero medium cognosceretur, dicique aequa facilitate posset assensum conclusionis ad premissarum assensum posse supponi, quod est implicatorium. Quod si dicas vim quidem determinatiuam in actu primo Omnipotentia ad iudicium possibilem de possibilitate in particulari intrinsecam, atque omnino independentem a possibilitate esse: fecus autem determinationem in actu secundo, siue eius determinatiua virtutis exercitium, quod a possibilitatis extrinseca positione, tanquam a conditione necessaria dependet: Contra est: quia eadem facilitate dicam quamuis creaturarum posse esse medium in quo, & ex quo cognitionis cuiusvis alterius creatura, quantumvis ab ipsa distat, & disparata: quia aequa facilitate dicam: in quavis creatura esse vim intrinsecam determinatiuam in actu primo ad cognitionem, & iudicium de altera, quantumvis distat, & disparata: Ceterum exercitium determinandi ad eius iudicium ab eius extrinseca positione pendere, vide solutionem, & doctrina hac totam inuerti philosophiam, & euertere.

10. Tam exempla illa de nostris voto, & decretis ex parte obiecti conditionatis physice loquendo falsum est eadem inuariata intrinsece sola conditionis purificatione in absoluta transire; etsi moraliter, & quoad obligationem in absoluta transeant, & absoluta alia decreta inferant, ni antea resista, & retracta sint, vt absolute id, quod vel volumus, vel decreuimus, apponamus. De similibus vero decretis diuinis, etsi eorum diuersitas nequeat physica esse, sicut nec secundum exempli est scientia Dei de possibilibus, aliique Deo extrinsece obiectis petiti (quo video Soarium supra vitam) difficultatem nostrorum argumentorum non emolliat: in primis enim obiectuum veritatem obiecti pure materialis, & terminatiui solum ad exercitium suae cognitionis supponi debere commune Philosophis est; etsi diuina Scientia ob omnimodam a creatis independentiam creata obiecta vera causalitate non praecedant, sed totam eius representationem formalem, qua omniscentia, & e genere suo infinita simpliciter per terminum, etiam extrinseci, denegationem formaliter est, a Deo ipso tanquam intentionali principio, & obiecto formali primario, & specificatiuo adaequato e suo genere, iridem infinitis supponant. Vnde creatis obiectis nullum, vel illam specificandi, vel mouendi intentionaliter, tanquam media motiuave superesse locum docuimus; at vero virtutem medij determinatiuam naturalem ad cognitionem termini, vel in actu primo, vel in exercitio a termini ipsius positione pendere diuersissimum est, atque Philosophis, & Theologis inauditum: imo totius Philosophiae euersum, & inuersum: quare ab vno ad aliud paritas disparat.

11. Et quamuis aptior paritas virtutis foret, atque scientiae exemplum rei praesenti prorsus aptari videretur; non statim similis dependentia, vel virtutis determinatiua medij ad cognitionem alterius vel exercitij eius ab alterius illius positione admittenda esset: si quidem in Scientia diuina ad extrinseca obiecta extensione absque vilo suae intrinsecae representationis augmento, solaque extrinseca ipsorum positione admittenda, mysterium est, in quod a Dei intrinseca immutabilitate, atque a creatis independentia, & fide, & euentibus rationibus nuper tractatis notissima agitur; quod non ad alia transmittendum, vbi nec fides, nec rationis euentia cogat, ne tota Theologia mysterium sit. Cum autem peripetuum ex dictis sit rationes, & fidem ad

extendendum huc diuinae Scientiae mysterium non adesse; quia potius huic extensioni rationem valide aduersari: etsi nihil amplius, quam in exemplo scientiae in ratione medij reperiretur, admitti in hoc mysterium simile nec deberet, nec posset: & quidem in sententia Soarij, qui hoc exemplo vtitur citata d. 30. metaphysic. section. 17. numero 47. Omnipotentia, est a voluntate formaliter distinguatur, fecus a Dei essentia, quam in Dei cognitione formaliter constituit; aut Dei Scientia formaliter, qua talis non est medium in eius sententia in quo creatura a Deo cognoscatur, sed formalis earum representatio: ergo, nec omnipotentia formaliter, qua talis, est medium Deo cognoscendi creaturas, sed earum formalis cognitio. Nec refert, vt directè lumpiam, & vt obiectum reflexe cognitum, cognitionem, quae omnipotentia est, medium Deo esse, in quo creata possibilia cognoscatur. Primo enim cognitionem reflexam cognitionis suae in Deo a directa sui cognitione nullatenus, formaliter adhuc, distare Soarij doctrina est. Secundo: quia per ipsum Soarium, & omnes, est visio Dei intuitiua representent formaliter Beatis Deum, sicut est (trinum scilicet, & vnum) non tamen itam reflexe cognita, vt medium, Deum trinum & vnum representat: ac proinde ex clara Dei visione nemo Beatus abstractiuam euidencem, nolum intuitiuam, Trinitatis cognitionem, tanquam ex medio teste etiam eodem Soario deducit: ergo nec Scientia Dei reflexe cognita Deum ducet ad cognitionem creaturarum tanquam in medio: maxime, quia pro eo priori creaturarum formalis representatio non est, nequamque cum illis est conexa: visio autem Beati Dei trini, & vnus, siue Trinitatis, formalis representatio est illique re ipsa, & entitate sua conexa.

12. Sed explicare oportet quid omnipotentia absolute & pro priori ad possibilitatis creaturarum positionem sit, quidque pro statu huius positionis illi accedat, vt potentia producenti determinate has creaturas possibiles sit, & absolute dicatur in verosimilitudine sententia, quae omnipotentiam iuxta secundum hunc modum in respectuam, & in conexam transcendentaliter, prorsusque a creatis possibilibus, (sicut, & diuina reliqua) quoad intrinsecum sui absolutam constituit: & quidem, pro priori illo, Omnipotentia nil creatum possibile, seu non repugnans non solum in particulari, sed neque secundum praedicatum commune non repugnantia realiter transcendentaliter respicit ipse essentia, & entitate sua conexam est, vt vidimus certam. 1. numero 5. est a nobis sine respectu ad illud praedicatum commune non repugnantia, seu possibilitatis concipi nequeat: quare & illius secundum dici, vt aium, non autem secundum esse, respectuam, & relatiua omnipotentia sit, vt conditionate ex parte termini commode ad nostrum capum explicetur: id est potentia productiua omnium, si non repugnent, quamdiu in nullo non repugnantia, siue absolute possibilitatis non intelligitur purificata conditio: cum vero purificata pro posteriori possibilitatis, & non repugnantia absolute creaturarum conditio in vnaqueque earum deprehenditur illarum determinate actiua potentia est, non quidem determinatione, quin intrinsecus eius virtus ex abstracta rerum possibilitate adnascatur, & accedat: vt ostendimus, sed termini sui extrinseci determinatione positione ad possibilitatem, quam pro priori signo Omnipotentiae non habebat.

13. Quare potentia actiua absolute determinata possibile in particulari denominatio prorsus extrinseca diuina Omnipotentia est, ab extrinseca eorum positione determinatione ad absolutam sui possibilitatem, & non repugnantiam proueniens ob quam intra sphaeram absolute prorsus actiuitatis, & Omnipotentia diuina trahatur, & sine qua progredi, & ab ea fieri nequeat, non illius potentiae, & virtutis actiuae defectu, & impotentia, sed defectu suae potentiae passivae, vt fierent, quae nisi positua sui non repugnantia, & determinatione possibilitatis intrinsecae suae non habebatur. Non aliter atque homo albus, vt albus sit omnino absolutus, & indeterminate est, vt alter homo albus sit, cui in albedine assimilatur, vel niger, cui dissimilatur: si tamen alter sit albus, & determinate limitis illico est non intrinseca sibi diceret.

minatione, sed extrinseca prorsus sibi alterius hominis determinate ubi positione: quare sicut ex hac extrinseca determinatione, vt similis ille alteri homini sit, non inferatur, in illo esse determinationem necessariam, vt in ipso tanquam in medio alter homo albus cognoscatur esse infertur, & iudicetur, est, vt similis alteri, nec esse, nec cognosci iudicariue possit sine illo, quia hæc denominatio similis vtrumque album importat: ita, est denominatio omnipotentia absolute determinate possibilem in particulari, nec esse, nec concipi sine absoluta possibilitate creaturarum, quam, vt prope denominatio extrinseca omnipotentia claudit: quia tamen possibilitas hominum in particulari, qua formaliter determinatur ad esse possibilem, extrinseca denominatio, ac non intrinseca omnipotentia est, medium illa cognoscendi omnipotentiam non efficiunt. Quod ipsum de absoluta denominatione scientia Dei de his, de quibus determinate, & in particulari scientia determinate: & est absolute ac dicitur dictum puta: completer enim intrinseca obiecto, & extrinseca scientia veritate, & cognoscibilitate.

14. Dicitur consuetarie venit singularitatis, inconsequente notanda nostri Herize sententia d. 5. citata cap. 3. §. 2. & 3. asserentis creata possibilia in omnino absoluta ab ipsis omnipotentia ratione continentie realis eminentialis actiue illorum tanquam in medio cognosci; scilicet in eorum diuina scientia, & comprehensione reflexe cognita, (quam tamen cap. 4. n. 48. connexionem realiter cum creatis possibilibus defendit) quia in ea non realiter, sed intentionaliter solum possibilia continentur. Ceterum plurius ad rationem mediæ referre realem eius cum termino per illud cognoscendo connexionem, quam continentia in illo quæcumque, satis claret ex dictis. Secunda: quia ipse citato c. 3. §. 1. ex præcisa ratione connexionis, & respectus transcendentialis creaturarum ad Deum abique vlla continentia, vera actiua, vel intentionali Dei in creaturis docet Deum in ipsis tanquam in medio, vel ex medio seipsum cognoscere: multo ergo melius creaturas in sua earum scientia & comprehensione, quam ipse asserente, illis connexa, & respectiua realiter transcendentia realiter continet, tanquam in medio, vel ex medio cognoscet. Tertio: continentia vera realis intentionalis creaturarum in scientia, & comprehensione per adiutum intentionalis non excluditur a veritate, & realitate continentie earum: neque enim per vocem intentionalis sicuti solum, seu rationis esse dicitur, licet à ratione procedat, sicut scientia, & cognitio ipsa realis eandem creaturarum, cui prorsus identificatur: cum ergo realis, & vera continentia sit: cur id non præstet, quod realis continentia alia actiua creaturarum in omnipotentia est respectiua realiter transcendentia realiter vterius non esse) non facile inueniuntur.

15. Quarto: quia ideo ait c. 3. num. 17. Deum creaturæ possibilia in sua omnipotentia cognoscere, quia nequit hæc quidditarius, necum comprehensione cognoscere, quia de illa iudicet esse potentem producere, quiddam possibile, & repugnans non sit: aut nequit reflexe cognoscere quiddam, necum comprehensione, suam scientiam, & comprehensionem possibilem creaturarum, quia de illa iudicet esse clare representantem, & comprehensionem illarum: ergo nequit illam reflexe cognoscere, quia in ipsa cognoscit creaturæ possibilia: quod vrgentius probatur ex relatione transcendentali, & connexionem scientie diuinae cum creatis per ipsam representationem quam vterius ad mittit, nequitque in cogito termino cognosci. Respondet nu. 26. non posse eos conceptus cognoscitur suæ de creaturis cognosci quidditarius, necum comprehensione, quia simul Deus quidditarius intentionem, & comprehensionem habet de ipsis cognitionem, illam vero in ipsarum, vel ex ipsarum scientia tanquam medio à Deo non haberi, nec opus esse vt habeatur, sed velle cognitione directa de obiectis, vel aliunde, solummodo doctrinam laudo, & statuebam fuisse certam. 2. ad eum, §. sed tamen cum Herize nostri, & communi doctrina non concedatur: in qua ex connexionem reali vnus cum alio cognoscitur vnus ad aliud in ipso cognoscendum deducitur.

16. Secundo: si, vt cognoscatur, & iudicetur, scientiam Dei de creaturis esse claram, intuitiuam, & com-

prehensiuam illarum representationem, vt in se sunt, sufficit aliunde haberi à Deo simul earum quidditarius, & intuitiuam cognitionem, & iudicium, quin ad illud ex scientia de ipsis reflexe cognita, tanquam medio determinetur Deus: ergo, vt cognoscatur omnipotentia, vt potentia possibilem, & non repugnantium omnium productrix (quod non cognitis ipsis fieri nequit) satis erit simul, aliunde tamen, quam ex determinatione omnipotentia præcognita, possibilem haberi cognitionem: vnde eius ratio pro omnipotentia eualescit. Tertio denique: posita absoluta omnipotentia in connexionem reali cum possibilem, est nostro hoc abstractiuo modo, nec concipi, neque explicari, nisi in ordine ad possibilia, hisque ignotis nequeat, ac proinde secundum dici, nostroque concipiendi modo relata ad possibilia omnipotentia sit; aut ab illam, sicuti est, inuentibus, vt à possibilem in se absoluta secundum suum esse omnino est, ita ab eis secundum cognitionem sui absoluta prorsus erit: quare, ne simul adhuc, aliunde cognosci possibilem oportebit ad omnipotentiam intuitiue cognoscendam: quod scilicet in diuina de possibilem scientia, & comprehensione realiter transcendentia realiter respectiua, ipsique per Herize connexa dicendum necessario erit.

CERTAMEN IV.

Vniuersam affirmans sententia, eiusque fundamenta exploduntur.

1. **R**ecimus singularim vtrumque tuenda affirmantis sententia modum: hinc à capite, vt aiunt, & vniuersim reuocanda eadem sententia est, ne subortus forte posthac modus alius confutationibus libera nascatur, nostraque aliquando negatiua sententia nuret. Sic igitur illam vniuersim impugno. Primo: quia vt late qu. 5. ostendimus, nihil potest Deus in alio tanquam in medio cognoscere: ergo nec possibilia in sua omnipotentia aliove suo attributo, aut prædicato diuino consecutio euidens vt patet omnino est. Antecedens citato loco affirmati monstrabitur, vbi, & illud probandi media superent plura, quibus nunc scribendis proinde merito supercedimus. Secundo: quia, si Deus secundum aliquid intrinsecum sui sit medium absolute cognoscendi possibilia, naturale medium ea cognoscendi erit, naturaliterque, ac non libere, determinabitur semel visum intuitiue ad omnium, neque ad aliquorum præ aliis cognitionem. Patet: quia, siue titulo connexionis relatiue transcendentalis respectus ad ipsa prædicati cuiusvis diuini, siue titulo continentie realis physice vel intentionalis eminentialis possibilem, in prædicato quouis diuino, æque possibilia omnia ab eo attinguntur, ad illudque spectant; neque vnus alio titulo potiori. Atqui beati omnes Deum omniaque prædicata diuina vident, vt de fide est ex illo Ioann. 3. *Videbimus eum sicuti est.* clareque intuentur: ergo æque ex parte obiecti in Deo viso tanquam medio ad videnda omnia naturaliter possibilem determinabuntur: ac proinde (absit miraculum) beati omnes possibilia omnia in Deo, tanquam medio videbunt, neque vnus alio plura ex possibilem, vel pauciora: consequens vero & absurdum & falsum Theologus omnibus est; ergo & antecedens.

2. Quot quantaque huius argumenti solutioni mouent aduersarij, cum hic, tum de visione creaturarum à Beatis in verbo disparantes: verum nihil eorum effugio argumenti adiutum facit quod non sit argumenti facti terminis ipsis oclusum: etenim reuertitur ad perfectius lumen, siue naturale intellectus, siue supernaturale luminis gloria vnus Beati præ alio præclusus est; siquidem perfectius alterutrum lumen, vel imperfectius, solum conducit vt medium natura e, vel clariori ex specie sua, vel intensiori visione, quam ab aliis imperfectiore lumine alterutro, vel vtroque præditis videatur: quare medium siue Deum, & quæ in eo, vel ex eo videnda sunt clarius perfectiusque à perfectiori lumine instructis videri, quam videatur ab instructis imperfectiori. Ceterum, cum æque, nec magis ad aliqua possibilia, quam ad reliqua cognoscenda

RTEGA
A. pari
Via